

bron 19

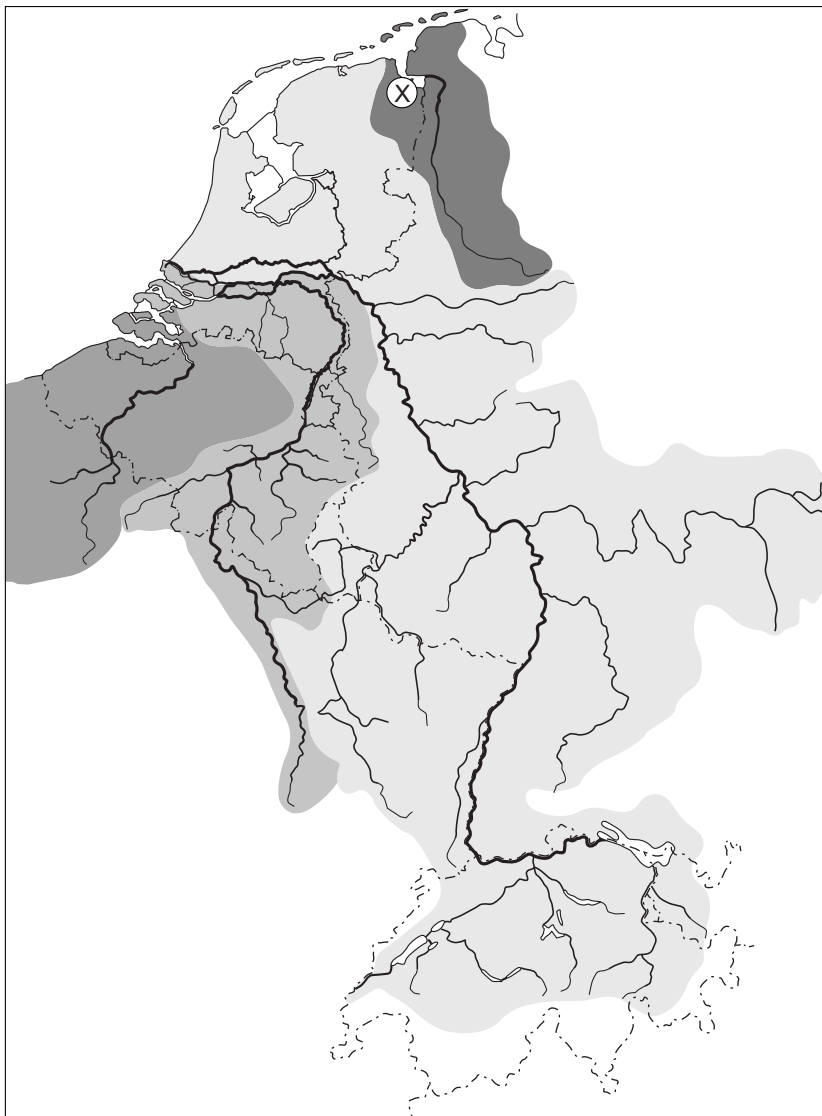
Smeltwater in de bovenloop van een rivier in Zwitserland



- 1p 15 Op de foto van bron 19 is het smeltwater in de bovenloop van een rivier in Zwitserland te zien. Een deel van dit smeltwater komt terecht in sommige Nederlandse rivieren.
- In welke twee rivieren in Nederland komt dit smeltwater uiteindelijk terecht?
- A in de Maas en de Waal
 - B in de Maas en de IJssel
 - C in de Rijn en de IJssel
 - D in de Rijn en de Schelde

bron 20

Stroomgebieden van rivieren die in Nederland in zee uitmonden



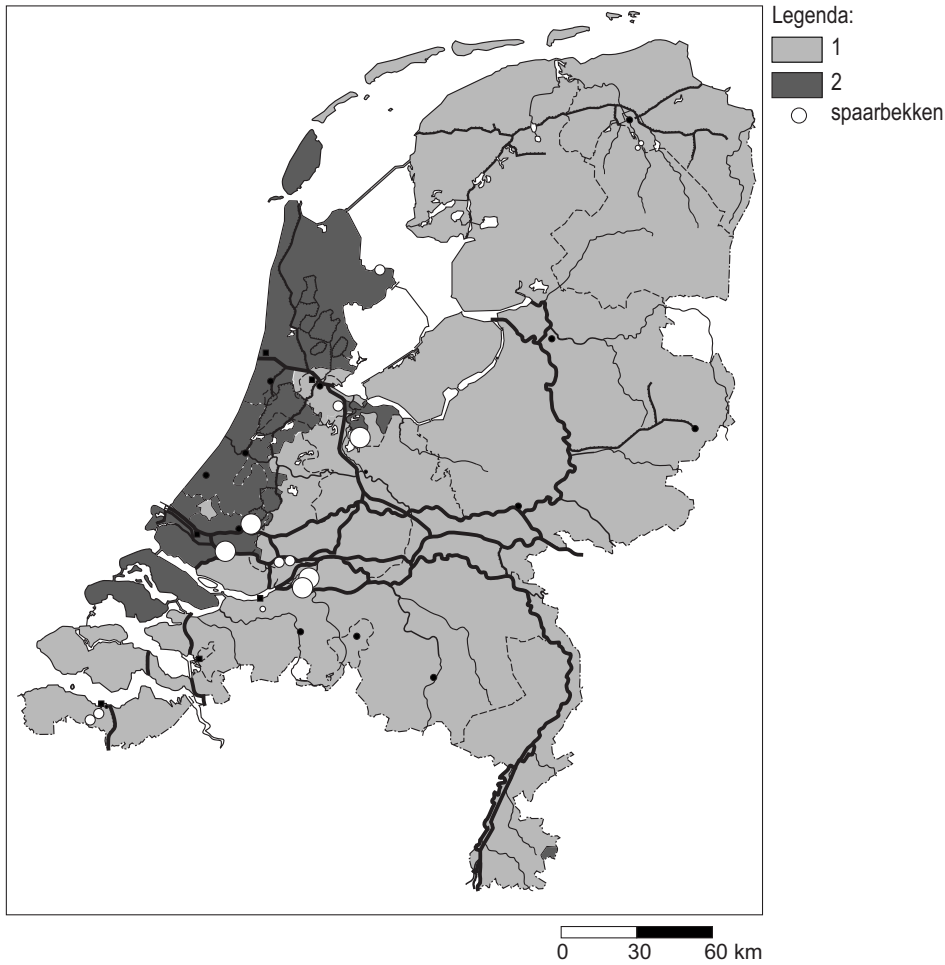
0 60 120 km

- 2p 16 Naar aanleiding van bron 20 worden drie uitspraken gedaan.
→ Geef bij elke uitspraak aan of deze juist of onjuist is.

	juist	onjuist
De letter X op de kaart in bron 20 staat in de bovenloop van de rivier.		
De grens tussen twee stroomgebieden noemen we een waterscheiding.		
Op de kaart van bron 20 is te zien dat de Maas het grootste stroomgebied heeft.		

bron 21

Herkomst van het drinkwater in Nederland naar belangrijkste bron en de ligging van spaarbekkens



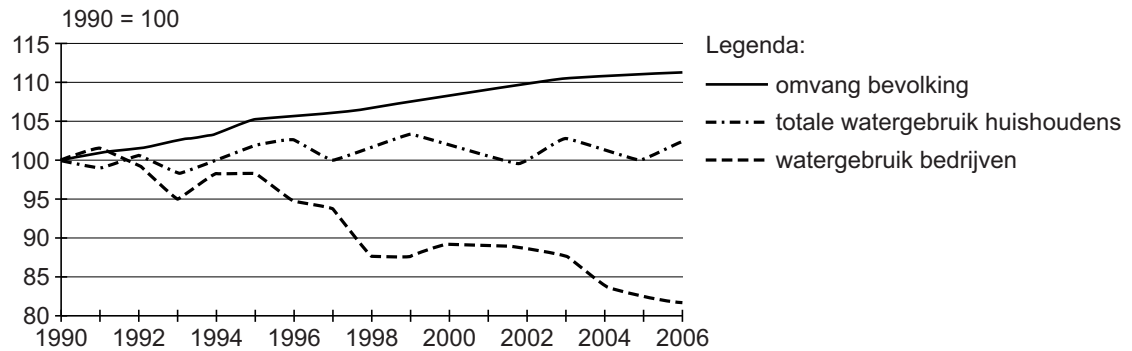
- 1p 17 Op de kaart van bron 21 zie je de herkomst van het drinkwater in Nederland. In de legenda zijn twee omschrijvingen vervangen door de cijfers 1 en 2. Achter welke letter staan de juiste omschrijvingen bij de cijfers uit de legenda van bron 21?

	legendacijfer 1	legendacijfer 2
A	drinkwater vooral uit de uiterwaarden	drinkwater vooral uit oppervlaktewater
B	drinkwater vooral uit grondwater	drinkwater vooral uit de uiterwaarden
C	drinkwater vooral uit grondwater	drinkwater vooral uit oppervlaktewater
D	drinkwater vooral uit oppervlaktewater	drinkwater vooral uit grondwater

- 1p 18 Op de kaart van bron 21 is een aantal spaarbekkens aangegeven. Wat is de belangrijkste functie van deze spaarbekkens?
- A het opslaan van irrigatiewater voor de landbouw
 - B het opslaan van water voor gebruik door elektriciteitscentrales
 - C het opslaan van water voor drinkwaterproductie
 - D het opslaan van vervuild water afkomstig uit de industrie

bron 22

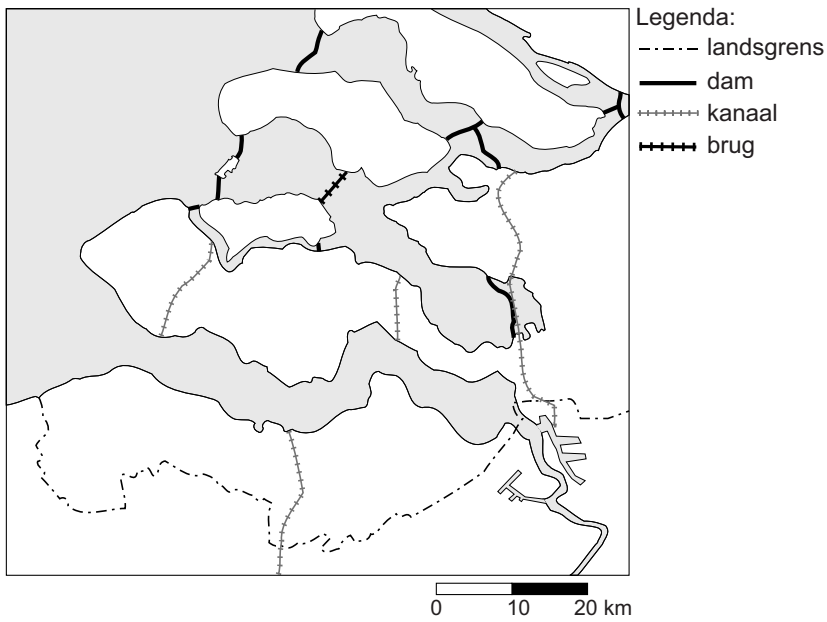
Ontwikkeling gebruik leidingwater en Nederlandse bevolking, 1990 – 2006



- 2p 19 In de aardrijkskundeles bestuderen drie leerlingen de grafiek van bron 22. Ze doen er ieder een uitspraak over.
- Geef van elke uitspraak aan of deze juist of onjuist is.

	juist	onjuist
Het totale watergebruik door huishoudens in Nederland is tussen 1990 en 2006 met ruim tien procent toegenomen.		
De omvang van de bevolking is tussen 1990 en 2006 meer toegenomen dan het totale watergebruik door huishoudens.		
Bedrijven zijn tussen 1990 en 2006 minder leidingwater gaan gebruiken.		

bron 23
Dammen in Zuidwest-Nederland



1p 20 Zie bron 23.
Na de watersnoodramp in 1953 werden onder andere de Haringvlietdam en de Brouwersdam gebouwd. De Westerschelde en de Nieuwe Waterweg werden niet met een vaste dam afgesloten.
→ Noem de reden hiervoor.

De reden is

.....

bron 24

Ruimte voor de rivier



Legenda:

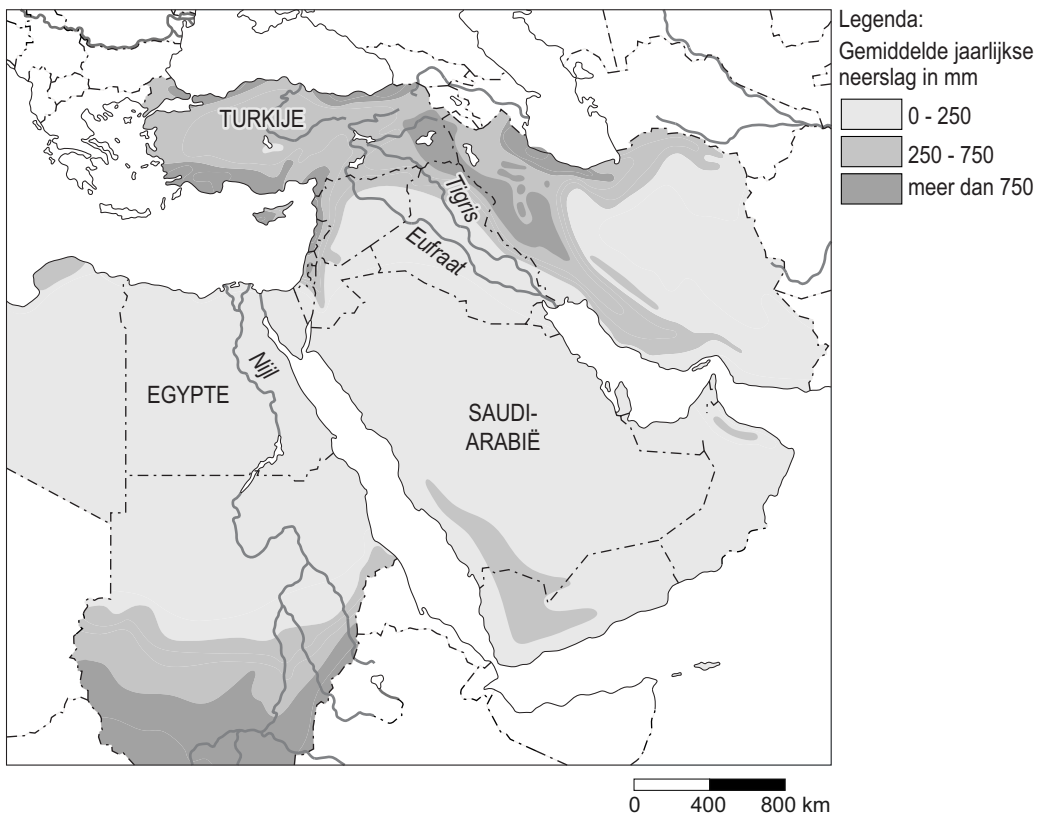
- Uiterwaardvergraving
- Dijkverlegging
- ⊗ Obstakelverwijdering

0 12 24 km

- 1p 21 Op de kaart in bron 24 is te zien dat langs de rivieren op een aantal plaatsen de uiterwaarden worden afgegraven. Er worden drie uitspraken gedaan over deze afgravingen.
- Uitspraak 1: Bij uiterwaardafraving wordt het gebied tussen de zomerdijk en de winterdijk verlaagd.
- Uitspraak 2: Als de zomerdijken ook worden verlaagd, dan zullen door uiterwaardafraving de uiterwaarden vaker en langer onder water staan.
- Uitspraak 3: Uiterwaardafraving vermindert de veiligheid in het rivierengebied.
- Wat is juist?
- A Alleen uitspraak 1 is juist.
 - B Alleen uitspraak 1 en 2 zijn juist.
 - C Alleen uitspraak 2 en 3 zijn juist.
 - D Alle uitspraken zijn juist.

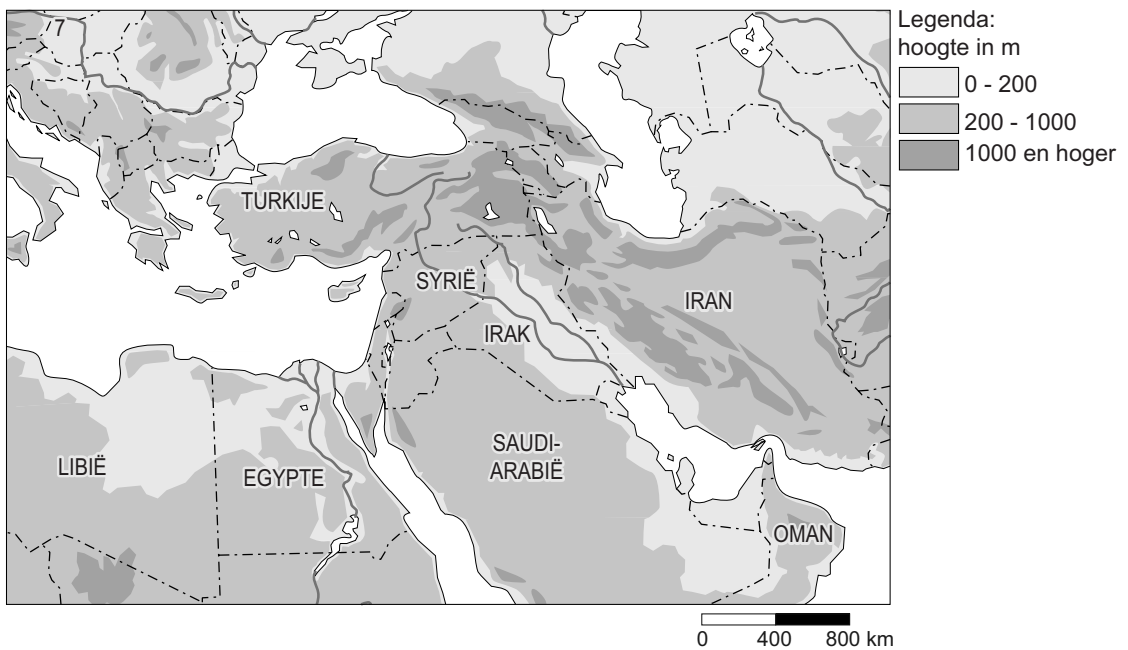
bron 25

Gemiddelde jaarlijkse neerslag in het Midden-Oosten



bron 26

Reliëf in het Midden-Oosten



- 2p **22** Bekijk de kaarten in bron 25 en bron 26.
→ Vul in onderstaande tekst over de rivier de Eufraat de twee juiste begrippen in.
Kies uit de volgende begrippen: gemengde rivier, regenrivier, het voorjaar, de winter.

De Eufraat is een

.....

De bovenloop van deze rivier zal in

.....

het meeste water afvoeren.

- 2p **23** Water wordt een steeds groter probleem in het Midden-Oosten.
→ Noem twee oorzaken waardoor er in het Midden-Oosten een steeds groter watertekort ontstaat.

oorzaak 1

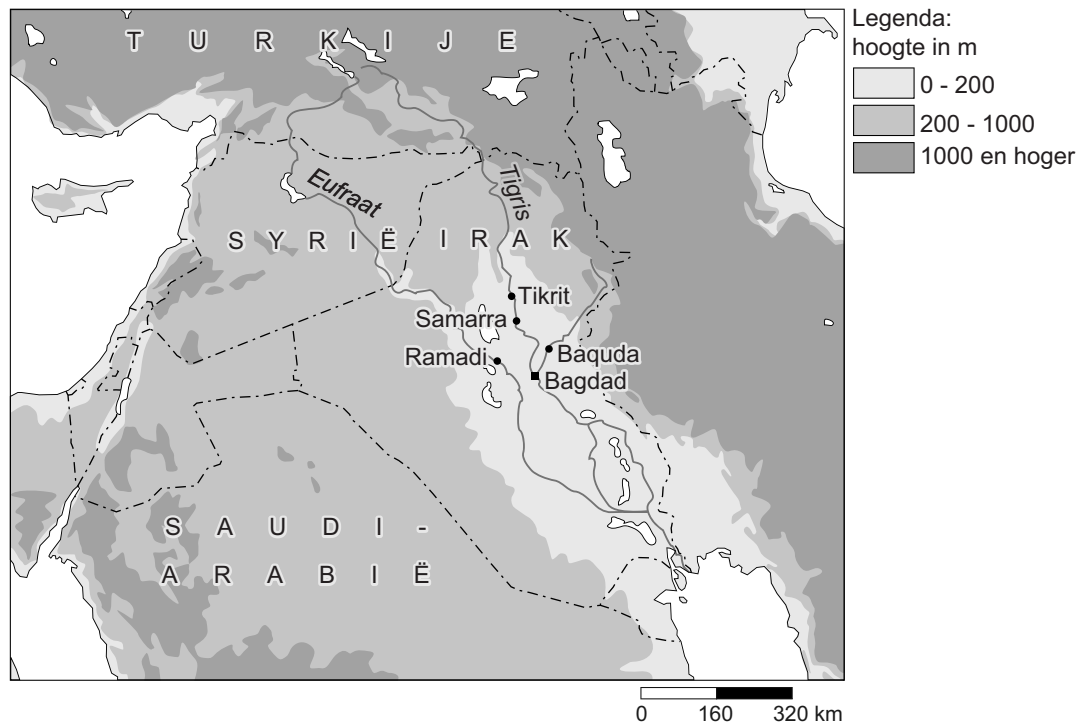
.....

oorzaak 2

.....

bron 27

Deel van het Midden-Oosten met de hoogteligging



- 1p 24 Stel je voor dat een fabriek in de stad Samarra (zie bron 27) giftige stoffen loost in de rivier de Tigris.
Waar zal het rivierwater door deze lozing het meest vervuild zijn?
- A bij Bagdad
 - B bij Baquba
 - C bij Ramadi
 - D bij Tikrit

bron 28

Komkommerweker in een kas in Israël



De kas op de foto, waarin komkommers gekweekt worden, bestaat uit een ijzeren geraamte dat is overdekt met stevig plastic. In een grote ondergrondse opslagplaats verzamelt de komkommerweker water van het dak van zijn kas. Hij pompt dat water op naar een tank die op een verhoging staat. Van daaruit worden de komkommers met een druppelirrigatiesysteem bevoeid.

2p **25** In de tekst van bron 28 worden twee voorbeelden gegeven van duurzaam watergebruik.

→ Geef deze twee voorbeelden van duurzaam watergebruik.

voorbeeld 1

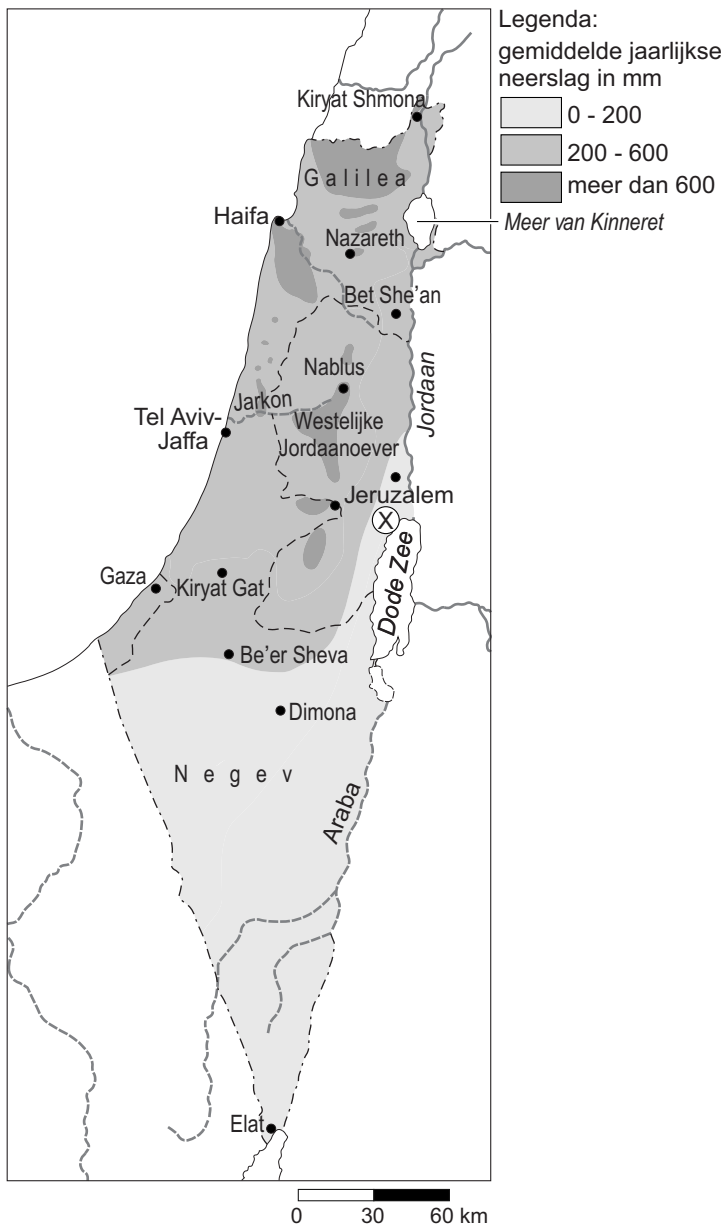
.....

voorbeeld 2

.....

bron 29

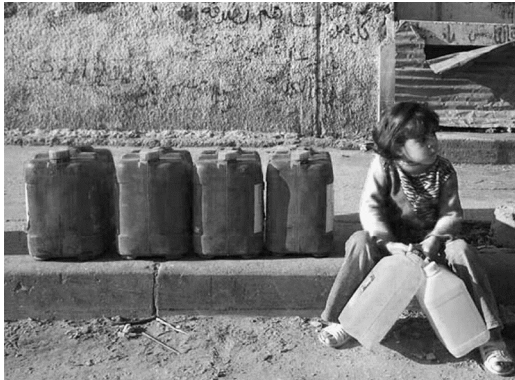
Gemiddelde jaarlijkse neerslag in Israël/Palestina



bron 30

Tekst

De mensen in het dorp wonen eenvoudig en beschikken niet over een waterleiding. Veel gezinnen zijn aangewezen op een put vlak buiten het dorp. Ze komen met lege jerrycans en halen het water van heel diep. Het waterpeil van de dorpsput staat al een paar maanden heel erg laag. Volgens sommige bewoners komt dat omdat er een kilometer verderop een put van honderden meters diep is geslagen om de mensen boven op de heuvel van water te voorzien.



- 1p 26 Bekijk bron 29 en lees bron 30 over de watervoorziening in een dorp bij Jeruzalem.

De daling van de grondwaterstand door het winnen van water uit nieuwe putten in de omgeving is niet de enige oorzaak voor het droogvallen van de put in het dorp.

Wat is een andere oorzaak voor het droogvallen van de put?

- A De dichte begroeiing op de hellingen neemt veel water op.
- B De doorlatendheid van de grond is toegenomen door ontbossing.
- C Door het droge klimaat wordt het grondwater maar langzaam aangevuld.